

‘Ik wilde altijd *gezien* worden’

In 2Doc: Oorlog in Westerbork belicht Frénk van der Linden de duistere maanden in het kamp na de bevrijding. Niet zijn eerste documentaire, maar de twijfel blijft. ‘Als ik mijn werk inlever, voel ik nog steeds die angst.’

TEKST: BRAM DE GRAAF, BEELD: MARK KOHN

Ik vind het onbegrijpelijk dat het *Journal* zijn verslaggever uit Kiev terugtrok”, zegt Frénk van der Linden in een Hilversums café. Hij was even daarvoor te gast in het radio-programma *Spraakmakers* om met collega’s over de berichtgeving van de oorlog in Oekraïne te discussiëren. “Als belangrijkste nieuwsorganisatie van het land moet je daar zijn.”

We maken een nieuwe oorlog mee. En dat terwijl we de oude nog niet hebben afgesloten, blijkt ook uit jouw documentaire. Hoe komt dat?

“De Tweede Wereldoorlog is voor ons het ultieme ijkpunt als het gaat om goed en kwaad. Bij het maken van een oorlogsdocumentaire stel ik mezelf altijd de vraag: hoe zou ik in zo’n situatie hebben gehandeld?”

Waar gaat ‘Oorlog in Westerbork’ over?

“Na de oorlog werden ongeveer 150.000 ‘foute’ Nederlanders vastgezet, onder andere in Kamp Westerbork. Daar zaten nog negenhonderd Joden die niet op transport waren gezet. Zij werden verdacht van heulen met de Duitsers.

Want, zo redeneerde men, anders zouden ze zijn afgevoerd naar Auschwitz. Bij gebrek aan personeel werden tientallen Joden aangewezen als bewakers. Dat ging vaak vreselijk mis. Maar stel je eens voor: je hebt familieleden verloren en staat oog in oog met mensen die daaraan hebben bijgedragen. Behalve aan manschappen was er gebrek aan voedsel, medicijnen en hygiëne. Bijna honderd van collaboratie verdachte Nederlanders overleden. Ik vond getuigenissen daarvan, zoals van de jonge Ed van Thijn, de latere burgemeester van Amsterdam. Als tienjarige moest hij uitgeteerde NSB’ers bewaken. Het was een van zijn ergste oorlogsherinneringen.”

Welke oorlogsverhalen werden bij jou thuis verteld?

“Mijn opa had een transportbedrijf. De Duitsers confisqueerden een van zijn vrachtwagens en opa zei: ‘Prima, hij staat op de kade.’ Daar aangekomen stond de vrachtwagen op houten blokken; hij was getipt en had de wielen begraven. Opa deed wat hij kon, maar moest natuurlijk ook gewoon aan het werk blijven en kwam soms de Duitsers

slim tegemoet. Hij had een grote mond. Ik heb die niet van een vreemde.”

Jouw vader was ook vrachtwagenchauffeur. Waarom jij niet?

“Ik wilde niks anders, maar mijn vader zei: ‘Als je dat doet, kijk ik je nooit meer aan.’ Ik vind het nog altijd een romantisch vak. Als jochie reed ik vaak met mijn vader mee door Nederland en later ging ik ’s zomers met zijn truckersvrienden naar buitenlandse steden. In schriften beschreef ik de reizen en gesprekken die ik met mensen daar voerde. Mijn eerste reportages.”

Waar kwam dat vandaan?

“Mijn vader was een enorme prater, mijn moeder een goede luisteraar. Van beiden heb ik iets. Mijn moeder vertelde dat ik als achtjarige bij haar op schoot kroop om het *Journal* te kijken. Met een wc-rol als microfoon deed ik dan de verslaggever na.”

En nu ben je ‘meesterinterviewer’. Zelf bedacht?

“Ik zou wel gek zijn! Ik heb mezelf nooit zo genoemd. Een journalisten-

‘Meesterinterviewer? Een potsierlijk woord. Maar wel leuk als ze het af en toe roepen’

vakblad betitelde me eens zo en vervolgens zette mijn uitgever dat op de achterflap van mijn eerste interviewbundel. Toen ik dat zag heb ik het na de eerste druk laten verwijderen. Het is een potsierlijk woord. Al vind ik het natuurlijk wel leuk als ze het af en toe roepen.”

Waar komt jouw sterke behoefte aan bevestiging vandaan?

“Er zijn duizenden factoren die een

mens vormen, maar sinds ik de documentaire en het boek over de echtscheiding van mijn ouders heb gemaakt, denk ik de oorzaak te kennen. Terwijl mijn zus Desiree en ik boven met een zak chips en een fles cola probeerden te overleven als tiener, sloegen mijn ouders elkaar beneden de hersens in. Wij waren niet in beeld. Mijn neiging om gezien en gehoord te worden staat daar niet los van, vermoed ik. Ik heb altijd het verlan-

gen gehad te worden gezien. Nog steeds als ik een verhaal of documentaire aanlever, sta ik doodsangsten uit. Vinden ze het wel goed? Dat is toch raar op je 64ste? Ik geloof heel erg in wat ik doe en wie ik ben, en tegelijkertijd ben ik een klein, trillerig, onzeker mannetje. Ik ga dat nooit helemaal oplossen in mezelf.”

[2DOC: OORLOG IN WESTERBORK | MAANDAG | NPO 2 | KRO-NCRV | 20.25]